VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJIETIES!

ĻENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

IZNĀK KOPŠ 1950. GADA 29. MARTA

Nr. 32 (5726)

17. MARTS CETURTDIENA, 1988. GADS

Maksā 3 kap.

Rajona Tautas deputātu padomes sesijai gatavojoties

Kā zināms, ikvienai sarunai, lai tā sekmīgi risinātos un būtu rezultatīva, nepieciešami vairāki nosacījumi. Sevišķi, ja saruna rit pie «apaļā galda».

Šoreiz šādai lietišķai sarunai bija visi nepieciešamie priekšnoteikumi:

- viena, bet sazarota un mūsu rajonā ļoti aktuāla problēma, proti — vēstures un arhitektūras pieminekļu stāvoklis un izmantošana;
- daudzas ieinteresētas un atbildīgas amatpersonas: rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs J. Vucēns, rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks M. Mihailovs, Preiļu pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētājs M. Agurjanovs, partijas rajona komitejas propagandas un aģitācijas nodaļas vadītājs J. Podskočijs, LDPAB rajona nodaļas valdes priekšsēdētāja vietniece T. Vilcāne, vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzības inspektors I. Pličs, rajona izpildkomitejas kultūras nodaļas vadītāja M. Livdāne, tautas izglītības nodaļas vadītājs J. Lazda, Jaunaglonas 58. profesionāli tehniskās vidusskolas direktors N. Ļeonovs;
- nepieciešamība no bēdīgu faktu konstatēšanas pāriet pie reāliem darbiem.

Ne vien konstatēt, bet arī novērst

Saruna pie „apaļā galda"

J. Vucēns, sarunu uzsākot, atgādināja, ka tuvojas rajona Tautas deputātu padomes kārtējā sesija, kurā izskatīs jautājumu «Par arhitektūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu Preiļu rajonā». Lai gan liels darbs jau ir izdarīts, daudz darāmā vēl priekšā, un tas galvenokārt jāveic pašiem pieminekļu saimniekiem.

M. Mihailovs uzsvēra: lai gan kopš 1978. gada 1. maija ir spēkā LPSR Likums par vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu, rajona izpildkomiteja šobrīd ir ļoti norūpējusies par šo pieminekļu stāvokli.

Rajonā ir 26 arhitektūras pieminekļi, no tiem — 7 republikas nozīmes. Tieši puse (13) nodoti beztermiņa lietošanā reliģiskajām organizācijām un atrodas labā tehniskajā stāvoklī. 21 objektu uz šo brīdi izmanto tautas saimniecībā vai pēc tā nozīmes, bet 5 netiek izmantoti.

Īpašīgi klājas tiem pieminekļiem, kas ir kolhozu īpašumā. Neapmierinošā stāvoklī atrodas Riebiņu muiža (agrofirma «Krasnij Oktjabrj»), Arendoles muižas komplekss un Jadvigovas vējdzirnavas (kolhozs «Dzintars»), Anspoku muižas komplekss un Anspoku krogs (Ļenina kolhozs). Arī Galēnu muižas ēkas (M. Gorkija kolhozs) prasās pēc rekonstrukcijas.

Īpašs stāvoklis izveidojies ar divu zemnieku sētu «Šultes», kas atrodas Rauniešu ciema teritorijā un ir republikas nozīmes arhitektūras piemineklis. Tas jau ir tuvu sabrukšanai, stāvokli pasliktina arī tā neizdevīgā atrašanās vieta. Kolhozs «Nākotne» uzņemtos sētas remontu, taču ar nosacījumu, ka tā jāpārceļ uz centru un jāizveido par saimniecības muzeju. Taču īpašnieki nepiekrīt nodot sētu kolhozam par velti. Tā nu šī problēma nav atrisināta.

Vairākus arhitektūras pieminekļus apsaimnieko rajona tautas izglītības nodaļa. Tie ir: Juzefinovas muiža (Ārdavas astongadīgā skola). Pelēču muiža (Niedru astongadīgā skola), Vārkavas muiža (Vārkavas vidusskolas internāts) uu Preiļu muižas komplekss. Par to stāvokli, kā arī par nākotnes iecerēm runāja J. Lazda:

— Galvenokārt visus interesē Preiļu muižas kompleksa restaurācija. Ir jau izstrādāta jauna projekta tāmes dokumentācija. Remontdarbi aptvers arī komunikāciju — centrālapkures, ūdensvada, kanalizācijas ierīkošanu.

Iekšējais pils plānojums un izkārtojums vairs nav atjaunojams, taču fasādes restaurēšanai zinātniski pētnieciskais darbs tiks veikts. Diemžēl tas droši vien ilgs, lai gan speciālisti LPSR Kultūras ministrijas Restaurācijas kantorī jau pieprasīti. Pārējos darbus ar Preiļu remontu un celtniecības pārvaldes spēkiem varētu paveikt divu gadu laikā.

Niedru astoņgadīgā skola cer pāriet uz jaunām telpām, taču vecās ēkas remonts diezin vai ir iespējams. Ēka brūk kopā. Vienīgā iespēja — nojaukt to līdz pamatiem un uzcelt no jauna.

Ārdavas astoņgadīgā skola un Vārkavas vidusskolas internāts pastāvēs un pakāpeniski tiks remontēti. Jāpiezīmē, ka remonts Vārkavā izmaksāja 60 tūkstošus rubļu, bet jumts tek, kapitālais remonts Aglonas internātskolā — 406 tūkstošus, bet fasāde tikai pārkrāsota.

Vēl jāmēģina izveidot vietējo restauratoru grupu vai kooperatīvu, dot celtniecības materiālus, lai tikai darbi ātrāk virzītos uz priekšu.

M. Agurjanovs arī uzsvēra, ka Preiļu parks ir pilsētas izpildkomitejas lielā rūpe. Jau vairākus gadus tajā rit zinātniski pētnieciskais darbs, kas līdz šim prasījis 9 tūkstošus rubļu, taču nekādas gala dokumentācijas vēl nav. Tai pašā laikā iet bojā koki gan vecuma, gan ūdens piesārņotības un tā līmena celšanās dēļ. Taču jaunus stādīt nedrīkst, jo nav gatavs parka rekonstrukcijas projekts. Izcirst vecos kokus, krūmus, izplaut zāli palīdz komunālo uzņēmumu kombināts. Labs palīgs pagājušajā vasarā bija skolēnu darba un atpūtas vienība. Arī turpmāk tādi palīgi būs vajadzīgi.

Pagājušajā gadā izremontēti parka galvenie vārti, drīz vien tiks nojaukti vecie šķūnīši Orlova ielā, kas nu nekādi neiederējās parka ainavā. Vasarā sakops zirgu stalli. Tagad atliek gaidīt tehnisko slēdzienu, lai izlemtu, kas tajā tālāk darāms.

Cerīga bija N. Ļeonova uzstāšanās. Jaunaglonas 58. profesionāli tehniskās vidusskolas aprūpē ir Kameņecas muižas ansamblis, kur atrodas mācību telpas, HES uz Tartakas upītes un Rušonas baznīcas klosteris, ko izmanto kā skolas, noliktavas un palīgēkas.

Pēdējo piecu gadu laikā bijušajā Kameņecas muižā veikts remonts par 182 tūkstošiem rubļu: nomainīts jumts, izremontētas iekštelpas. Šogad paredzēts par 38,5 tūkstošiem rubļu pabeigt darbus ārpusē, veikt fasādes restaurāciju.

N. Ļeonovs ierosināja izveidot rajonā kompetentu cilvēku padomi, kura palīdzētu noteikt vissvarīgākos un ātrāk restaurējamos objektus, palīdzētu tos iekonservēt, dotu vadītājiem konkrētus padomus, nevis tikai konstatētu faktus.

Vēl rajonā būtu ļoti nepieciešams vismaz viens cilvēks — īsts dārznieks vai apzaļumotājs, kurš organizētu mūsu rajona lielo parku sakopšanu un apzaļumošanu.

Arī J. Podskočijs ieteica sakārtot ne tikai arhitektūras pieminekļus, bet arī to apkārtni, izveidot rajonā savu kultūras fondu, lai tajā uzkrātos līdzekļus izmantotu arhitektūras pieminekļu restaurācijai. Līdzekļus pareizi izmantot ieteiktu minētā padome.

Par šāda kultūras fonda nepieciešamību izteicās arī M. Livdāne. Turklāt ierosinot tā dibināšanu apvienot ar gaidāmajiem Meistaru svētkiem, kad tiks godināti un aicināti savas zināšanas nodot jaunajai paaudzei seno arodu pratēji. Kultūras nodaļas uzdevums ir arī sagatavot ceļojumu maršrutu pa mūsu rajonu un tam nepieciešamo gidu grupu.

Labprāt maršruta izstrādāšanā palīdzēs T. Vilcāne. Viņa uzskata, ka galvenais dabas un arhitektūras pieminekļu uzturēšanā ir vietējo vadītāju attieksme. Ir jābūt prasīgākiem pret iedzīvotājiem, jāliek sakopt apkārtne.

I. Pličs arī uzsvēra, ka daudzkas atkarīgs gan no vadītājiem, gan no pašiem rajona iedzīvotājiem, gan arī remontdarbu veicējiem. Piemēram, remontu un celtniecības pārvalde izdara gan. Bet kā? Muzeja ēka izremontēta, bet nav notekcauruļu, un apmetums krīt nost. Preiļu pilij jumts uzlikts, bet no iekšienes viss palikušais izvākts, arī vītnu kāpnes. Kāpēc? Galēnu muižas ēkai dakstiņu jumtu noņēma, bet tā vietā uzlikts šīferis.

Bet gaju gaju mums visiem jāsaprot, ka nekad neiziesim no šī «apburtā loka», ja Preiļu estrāde jākrāso divreiz gadā, arī soliņi jālabo tikpat bieži, ja spuldzes jāmaina vai ik nedēļas un tiltiņi ir jauni tikai dažus mēnešus. Neiziesim, ja nesapratīsim, ka likums «Par arhitektūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu» ir visas tautas likums, kas jāievēro mums katram, nevis tikai «priekšniekiem», par kuriem mākam rakstīt sūdzības. Bet paši bieži vien rakstām uz arhitektūras pieminekļu sienām. Visi atceramies, ka Anspoku pils, kad no tās aizgāja pēdējais iedzīvotājs, bija vēl normālā stāvoklī un aizslēgta. Kāda tā izskatās šobrīd? Arī Preiļu pili pēc ugunsgrēka izlaupīja pašu vien cilvēki.

Mēs esam pieraduši būt patērētāji. Mācīsimies nu būt sargātāji un atjaunotāji!

Sarunā bija klāt un arī savas pārdomas izteica S. JOKSTE.

Piecgades pirmrindnieki

Preiļu 21. pārvietojamās mehanizētās kolonnas melioratori teicami strādāja pagājušajā gadā: ekspluatācijā nodeva 1 889 hektārus zemes (plāns bija 1 800 hektāru), ierīkoja drenas 984 kilometru garumā (plāns izpildīts par 111,8 procentiem).

Savus darba uzdevumus ievērojami pārsniedza vienkausa ekskavatoru mašīnisti Viktors Znotiņš, Juris Kalvāns, daudzkausu ekskavatoru apkalpes, kuras vadīja Antons Vaikulis, Donāts Barkovskis, Fjodors Ļvovs. Cakli strādāja buldozeristi Pēteris Lipiniks, Boriss Ņikitins, Jakovs Dimitrijevs, šoferi Aleksandrs Tiškovskis un Dzintars Kalniškāns. Veiksmīgi darbs rit arī šajā gadā.

ATTĒLĀ: viens no labākajiem daudzkausu ekskavatoru mašīnistiem Antons Vaikulis.

J. SALNAVIEŠA foto

Apbalvojumi darba veterāniem

Ar Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija dekrētu ar medaļu «Darba veterāns» apbalvoti:

AGROFIRMAS «KRASNIJ OKTJABRJ» kolhozniekī **Janīna Bahanova, Matrjona Bulova, Jakovs Bulovs, Jāzeps Veigulis, Jāzeps Vilcāns, Vasilijs Kosmačs, Georgijs Mihailovs, Ivans Orlovs, Juliāns Salcevičs, Roberts Skutelis, Staņislavs Skutelis, Sofija Sondore, Pjotrs Tihonovs, Jānis Tučs, Jāzeps Ūzulnieks, Nadežda Ciša,** strādniece **Lidija Paukova** un galvenais mehāniķis **Juliāns Salenieks;**

KOLHOZĀ «VĀRKAVA» kolhozniekī **Anna Bramane, Jevdokija Grigorjeva, Antoņina Dzene, Jāzeps Draško, Jāzeps Kivlenieks, Viktors Klindžāns, Staņislavs Litavnieks, Jānis Lukjanskis, Boļeslavs Mivrenieks, Veneranda Spūle, Olga Stepanova, Anna Šudņika** un **Marfa Terentjeva;**

KOLHOZĀ «SĪLUKALNS» kolhozniekī **Francis Broks, Olga Vēvere, Veronika Krasovska, Zuzanna Laduzāne, Tekla Opolais, Konstancija Opule, Veronika Reigina, Antoņina Sārna, Roberts Tumāns, Jānis Ciematnieks, Donāts Caunāns, Veneranda Eiducāne** un **Pēteris Eriņš;**

K. MARKSA KOLHOZĀ kolhozniekī **Helēna Baltace, Regīna Griškāne, Eduards Kasickis, Valentīna Klodāne, Valentīna Kļavinska, Virgīnija Kurme, Vladislavs Litinskis, Ināra Nitiša, Leonora Paškeviča, Jānis Plociņš, Lidija Trubiņa;**

KIROVA KOLHOZĀ kolhozniekī **Genovefa Betlere, Veronika Briška, Ksenija Burilova, Genovefa Vovere, Jāzeps Vulāns, Aleksandrs Mičuls, Pēteris Mičulis, Izidors Puduls, Broņislava Ragause, Ādams Skabs, Vaclavs Sudarenko, Stefānija Trūpa** un **Anna Šutka;**

KOLHOZĀ «RĪTS» kolhozniekī **Tekla Vaivode, Pāvels Vucēns, Anna Zāģere, Jānis Lazdāns** un **Klaudija Sadovska;**

RUŠONAS PADOMJU SAIMNIECĪBĀ strādniekī **Anna-Olga Bernāne, Uļjana Bogdanova, Aleksandrs Breidaks, Tekla Limane, Jūlija Lubāne, Francis Slics, Leokādija Sondore** un **Pēteris Jurāns,** operatore **Ņina Gavriļčika,** mehanizatori **Leons Repšs** un **Staņislavs Šuksts;**

AGLONAS PADOMJU SAIMNIECĪBĀ strādniekī **Tekla Daukšte, Antonina Zukule, Ulita Ignatjeva, Monika Matišāne, Veronika Sola;**

AGROFIRMAS «KRASNIJ OKTJABRJ» SIERA RŪPNĪCĀ strādnieces **Valentīna Volonte, Kira Loginova, Veronika Simanoviča,** operatores **Antoņina Graudiņa** un **Līvija Ziemele,** aparātu uzraugi **Stepans Osipovs** un **Jānis Timošenko,** sviesta meistares **Tekla Domuļeva, Vanda Lutinska, Veneranda Seile** un **Anna Upeniece;**

RAJONA IZPILDKOMITEJĀ Turku ciema izpildkomitejas sekretāre **Valentīna Masāne;**

ROŽKALNU CIEMA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMĒ kasiere **Valentīna Upeniece.**

● Rajona Tautas deputātu padomes sesijai gatavojoties

Vēlreiz par arhitektūras pieminekļiem

1977. gada 23. decembrī nāca klajā likums «Par vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu», kurš, pamatojoties uz LPSR Augstākās Padomes dekrētu, stājās spēkā ar 1978. gada 1. maiju.

Ir pagājis iespaidīgs laika sprīdis, lai ne tikai apkopotu rezultātus, kas gūti šinī jomā, bet arī — lai apspriestu konkrētus darba plānus arhitektūras pieminekļu saglabāšanā un izmantošanā. Jā, tieši arhitektūras, jo šie pieminekļi ir visvairāk cietuši laika iedarbības un cilvēku «neiedarbības» rezultātā. Manuprāt, tieši minētie aspekti bija noteicošie, kāpēc rajona Tautas deputātu padomes sesijā nolemts izskatīt jautājumu par arhitektūras pieminekļu izmantošanu.

Esmu gadu nostrādājis vēstures un kultūras pieminekļu inspektora amatā. Šo to esmu darījis lietas labā, bet lielāko daļu neesmu paguvis. Uzskatu, ka mans pienākums būtu atsaukties uz rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas aicinājumu izteikt savas domas un priekšlikumus mūsu rajona, ja gribat — tautas, kultūras mantojuma glābšanas labā.

Jāatzīst atklāti, ka par lielu nožēlu līdz šim jautājumiem par arhitektūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu nav pievērsta pienācīga vērība, tāpēc gājuši bojā vairāki kultūrvēsturiski pieminekļi. Līdz šim nav fiksēti arī gadījumi, kad būtu saukti pie atbildības vainīgie par šo pieminekļu aizsardzības pārkāpumiem. Manuprāt, tieši ar to var izskaidrot faktu, ka pārkāpumi netraucēti turpinās vēl joprojām. Šeit varētu sākt veselu apvainojumu un kritikas sēriju, bet šoreiz tas nav mans uzdevums.

Domāju, ka vairums piekritīs manām domām. Mēs laika gaitā esam ņēmuši visu iespējamo no senajām ēkām, kuras esam dabūjuši mantojumā no saviem senčiem, bet neesam padomājuši par atlīdzību. Tāpēc esmu pārliecināts, ka lietderīgāk būs runāt par velcamajiem pasākumiem senās arhitektūras saglabāšanā, protams, ņemot vērā radušos situāciju.

Situācija, kā zināms, ir ļoti kritiska. Tāpēc iesaku izveidot rajonā padomi (varētu saukt arī savādāk), kura būtu spējīga vadīt darbus arhitektūras pieminekļu sakopšanā un restaurācijā un kurai būtu tiesības atvērt savu kontu valsts bankā ar nolūku vākt ziedojumus šo seno ēku pirmsrestaurācijas darbu veikšanai. Tas nenozīmē, ka pieminekļu īpašniekiem jācer tikai uz šo palīdzību.

Par ēku un to apkārtnes stāvokli atbildība vispirms gulstas uz to īpašniekiem un izmantotājiem. Uzskatu, ka lielākā daļa arhitektūras pieminekļu īpašnieku ir spējīgi veikt nepieciešamos pasākumus, par tiem šoreiz mazāk. Bet tādi kā Galēnu, Anspoku, Arendoles, Preiļu muižu kompleksi, divu zemnieku sēta Šultēs ir viskritiskākie, tāpēc šeit nepieciešama sabiedrības palīdzība un iejaukšanās. Tādu palīdzību varētu koordinēt, jūk, minētā padome.

Kā tas varētu notikt? Jā, protams, mēs esam tā izauguši un pārveidojušies, ka par brīvu velti i pirkstiņu negribam pakustināt. Es domāju, ka lietderīgi būtu organizēt talkas, bet, lai talciniekus ieinteresētu, tās varētu notikt, apvienojot darbu ar atpūtu, kultūras pasākumiem, varbūt — pat ar konkursiem un pazīstamu aktieru piedalīšanos utt. Šeit, es domāju, vārds noteikti būtu sakāms vietējiem kultūras darbiniekiem.

Ļoti nepieciešams savākt godīgu amatnieku kopu, kuri varētu izpildīt koka konstrukciju, jumta segumu, apdares un citus darbus. Manā uztverē tie varētu būt pensionētie ļaudis, kuri savā brīvajā laikā gribētu sniegt palīdzību seno ēku restaurācijā. Protams, saņemot par to attiecīgu atlīdzību.

Pirmā problēma šeit būs materiāli tehniskā bāze. Esmu pārliecināts, ka rajonā ir daudz progresīvi domājošu vadītāju, kuri noteikti nāktu palīgā šinī jomā. Ceru, ka arī rajona vadība atradīs iespējas intensīvāk iekļaut celtniecības plānos arhitektūras pieminekļu restaurāciju.

Vēl daži priekšlikumi. Manuprāt, jāpārskata Ļeņina kolhoza īpašumā esošās muižas kroga ēkas Anspokos izmantošana. Pašlaik tās tehniskais stāvoklis, apkārtne un izmantošana neatbilst pieminekļa statusam. Garām vijas republikas nozīmes ceļš ar tūristu maršrutu uz Jasmuižu. Esmu pārliecināts, ka šeit lietderīgāk būtu ierīkot Latgales nacionālo virtuvi, varbūt — viesnīcu tranzīta braucējiem, autostāvvietu, bibliotēku, veikalu, kur kolhozs varētu realizēt savu produkciju.

Pilnībā piekrītu «Padomju Jaunatnē» publicētajam priekšlikumam par bijušo Anspoku medību pili. Šeit tiešām rajona mednieku un makšķernieku ap tūkstošvīru lielais pulks varētu izveidot īstu medību pili, pārpalikušās telpas varētu nomāt viesībām, sarīkojumiem. Zinu, ka vairums vadītāju ir nobijušies no Anspoku pils pašreizējā stāvokļa. Kaut arī neesmu liels speciālists celtniecībā, tomēr varu apgalvot, ka nemaz tik traki nav. Nepieciešams organizēt pāris talkas gruvešu izvākšanai. Domāju, ka pašreizējais saimnieks — Ļeņina kolhozs — neiebildīs, ja atradīsies arī kāda drosmīga organizācija, kas nebaidās no grūtībām, un sakops, izremontēs un izmantos šo seno skaisto ēku. Zinu, ka tāda organizācija ir, gaidīsim tikai, lai atsaucas.

Lai sāktu sakopt Galēnu muižas kompleksu, gribu ieteikt vispirms likvidēt kolhoza nozīmes ceļu, kurš ved cauri šim kompleksam. Arī šeit darbs jāsāk ar sabiedriskām talkām. Vispirms apkārtnes sakopšanā. Esmu pārliecināts, ka M. Gorkija kolhozam tas ir pa spēkam. Ļoti labi bija sācis realizēt cēlus nodomus kolhozs «Dzintars» Arendoles muižā, diemžēl aktīvā darbība apsīkusi.

Grūti kaut ko ieteikt divu zemnieku sētas Šultēs saglabāšanai. Tā atrodas Rauniešu ciemā un ir personīgā īpašumā. Zinu tikai vienu: ceļi uz turieni bieži vien nav lietojami, ēkas ir neapdzīvotas, ir nepieciešams jumta segums. Domāju, ka varētu vēl atrast amatnieku, kas māk uzlikt salmu vai niedru jumtu.

Runājot par Preiļu muižas kompleksu, gribu izteikt šādu priekšlikumu. Veicot jebkādus darbus, būtu kādam saimniekam jāpieturas pie domas, lai kādreiz šeit varētu izveidot kultūras un atpūtas parku. Sanitārajās normās ir zināmi noteikumi, cik un kādiem pasākumiem jābūt veiktiem, lai atbilstu kultūras un atpūtas parka statusam. Šāds darbs varētu būt tālā perspektīvā, bet es domāju, ka tikai no šāda viedokļa būtu skatāma lieta par parka uun tanī ietilpstošo ēku apgūšanu. Atbalstu Preiļu iedzīvotāja Jāzepa Svalbes priekšlikumu bijušajā zirgu stallī ierīkot zirgu pajūgu, linu apstrādes rīku, lauksaimniecības darbarīku un citu līdzīgu priekšmetu uzglabāšanas telpas, protams, ar iespēju vajadzības gadījumā parādīt tās apmeklētājiem.

Ceru, ka šeit izteiktie mani priekšlikumi būs materiāls pārdomām gan lasītājiem, gan arī vadītājiem. Neuzskatu savas domas par vienīgajām pareizajām. Tomēr kautkas ir jādara, lai saglābtu senās celtnes, jo šodien mēs tādas vairs uzcelt nemākam.

I. PLICS,

Preiļu rajona vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzības inspektors

● Agrorūpnieciskais komplekss: problēmas un risinājumi

„Nākotne" saskata perspektīvas

Katrā rajonā ir kolhozi vai padomju saimniecības, kas nepārtraukti atrodas vadības un plašas sabiedrības uzmanības lokā. Kā nu kurā gadījumā — rājami, mācāmi vai slavējami. Pie mums tāda saimniecība, ap kuru vienmēr kādas valodas raisījušās, šķiet, ir kolhozs «Nākotne». Tāpēc jo interesanti bija dzirdēt, kā saimniecības vadītājs un galvenie speciālisti vērtē aizvadītā gada veikumu, ko liecina saimnieciski finansiālās darbības analīze, kādas ir šī gada domas un ieceres.

Viens no svarīgākajiem rādītājiem, pēc kura vērtē padarīto, ir valsts sagāžu plāna izpilde. Kolhozs «Nākotne» 1987. gadā ar šiem uzdevumiem ticis galā godam. Valstij piegādāti 27 tūkstoši 721 centners piena, 5452 centneri gaļas. Arī graudu un kartupeļu sagādes plāni izpildīti attiecīgi par 101 un 112 procentiem. Sevišķi iepriecina linkopju veikums, šķiedras piegādes plāns izpildīts pat par 145 procentiem.

Saimniecības pērnā gada tīrais ienākums — 709 tūkstoši rubļu, sasniegts samērā augsts rentabilitātes līmenis — 30 procenti. Augkopībā visienesīgākie, izrādās, bijuši lini, kuru rentabilitāte sasniedza 47,3 procentus. Pienam rentabilitātes līmenis — 52,2 procenti, liellopu gaļai 35,4 un cūkgaļai — 25,6 procenti.

Tādi ir kolhozu «Nākotne» raksturojošie skaitļi saimnieciskā aprēķina pirmā gada sākumā. Kā būs tālāk? Par to

VĀRDS AGRONOMIEM.

Pamatu pamats ir zeme, tās auglība. Un nākotniešiem jau nu nav nekāda pamata sūdzēties par tukšām augsnēm. Laukī te līdzeni, arī akmeņi «neaug», kā tas ir Rušonā vai Aglonā. Tieši tāpēc gādība par zemes uzlabošanu ir agronomiskā dienesta uzmanības lokā. Pagājušajā gadā viens sējumu hektārs saņēma 11,2 tonnas organiskā un apmēram 2 centnerus minerālmēslojuma. Šogad paredzēts organiskā mēslojuma iestrādi palielināt līdz 12 — 12,5 tonnām uz hektāru.

Precīzi zināmi uzdevumi zemes auglības celšanā arī visos iecirkņos. Būs jātiek galā pašu spēkiem bez «Agroķīmijas» rajona apvienības palīdzības, jātaupa nauda. Sagatavotas jau gandrīz 5 300 tonnas komposta kūdras. Ir kārtībā smalcinātājs, ar kura palīdzību kompostam gatavos pērnos un aizpērnos salmus. Organiskais mēslojums lieti derēs sešdesmit hektāriem papuvju. Un labi, ka saimniecībā par to sākuši domāt laikus, neatliekot uz brīdi, kad tīrumi jau arami.

Otrs svarīgs uzdevums, kas sevišķi satrauc kolhoza agronomus, sēklu gatavošana pavasara sējai. Pagaidām situācija ir neapmierinoša. Uz palīdzību var cerēt, taču arī pašiem jācenšas tikt skaidrībā, ko līdz pavasarim vēl iespējams labot.

Bet kādas tad ir pērnā gada mācības? Vēl un vēl uzmanības centrā jāpatur lopbarības ražošana. Pārrēķinot barības vienībās, plāns izpildīts par 83 procentiem. Visgrūtāk ir gājis ar lopbarības saknēm — ievākti tikai 63 procenti no vajadzīgā. Izskaidrojums vienkāršs — pagājušā gada slapjā vasara nelabvēlīgi ietekmēja šo kultūru tajos laukos, kur nav izdarīta melioācija. Sējumi iznīka. Jāteic, saimniecībā vēl nav mēģinājuši lopbarības saknu audzēšanā izmantot individuālos līgumus. Varbūt derētu par to padomāt?

Maz (tikai 62 procenti) lopbarības krājumos ir salmu. Iespēju robežās tos vāca gan ar rulonu presi, gan citādi. Skaidrs, ka salmi ir labs atspaids, kad lopiem barības galds knapāks. Taču tos arī kārtīgi jāsaglabā. Un tāpēc saimniecībai vajadzīgas preses.

Ņemot vērā to, ka rudenī šķūņos glabājās tikai 770 tonnas siena, nākas secināt — saražoti 87 procenti vajadzīgo barības vienību uz vienu nosacīto liellopu. Šī gada uzdevums ir vienam liellopam nodrošināt vismaz 20 centnerus barības vienību. Tāpēc jāgādā daudz vairāk siena, lai nevajadzētu knapināties, dodot govij pa nepilnam kilogramam. Jātiek skaidrībā, kā sienā un skābsienā palielināt proteīna daudzumu.

Protams, jānotur līmenis, kāds tika sasniegts linu audzēšanā. Šķiedras ražošanas plāns izpildīts par 131, bet sēklu ražošanas plāns par 107 procentiem. Saimniecībā atzīst, tas bijis pirmais gads, kad lini bijuši ienesīga kultūra. Un tikai tāpēc, ka netrūka 'glina', ar ko miglot, ka sējumi kārtīgi kopti. Tiesa, nebija kur žāvēt. Nupat beigs būvēt savu linu šķūni, ir laba kalte.

KAS UZTRAUC ZOOTEHNIĶUS?

Vispirms — kādi ir saimniecību raksturojošie skaitļi? Uz simts hektāriem lauksaimniecībā izmantojamās zemes saražoti 466 centneri piena un 101 centners gaļas. No govs vidēji izslaukti 3 799 kilogrami piena. Nobarojamo liellopu vidējais diennakts dzīvsvara pieaugums 675 grami (mazāks par plānoto), cūku vidējais piesvars 575 grami.

Speciālistus uztrauc situācija gaļas ražošanā. Pašreizējie dzīvsvara pieaugumi ir pietiekami, lai saglabātu pērnā gada līmeni. Taču vajag vairāk...

Viena no iespējām, kā palielināt gaļas ražošanu, — slēgt individuālos līgumus ar kolhozniekiem. Jūtama pasivitāte. Bet varbūt no saimniecības vadības un speciālistu puses nav atrasti īstie pārliecinošie vārdi? Nupat taču noslēgts līgums, kurā kāda kolhozniece apņēmusies izaudzēt un nodot deviņas cūkas.

Piena ražošanā daudzkas ir atkarīgs no lopbarības bāzes. Un zootehniķiem, kā saka, jāņem par labu tas, kas citu sagādāts. Bet ganāmpulka atražošanas jautājumi pašu ziņā. Visvairāk uzmanības prasīs ataudzējamo telīšu standarta paaugstināšana. Pagaidām standartam atbilst tikai 73 procenti dzīvnieku. Visgrūtāk ir ar teļiem līdz sešu mēnešu vecumam, kad standartam atbilst tikai puse. Un kārtējo reizi jāsecina, ka vajadzīga laba lopbarība — kvalitatīvs siens, daudz sakņu.

Un vēl — kā vasarā būs ar pienu? Ganības neko labu nesola, sevišķi Lipuškās. Govis būs jādzen tālu, tāpēc laikus jādomā par pārvietojamās slaukšanas iekārtas montēšanu.

Joprojām aktuāla ir kadru problēma. Plašāk jāievieš kolektīvās darba organizācijas formas, pagājušajā gadā tā strādāja tikai divas slaucamo govju fermas. Kā veicās? Grūti, tās pašas nenokārtotās kadru problēmas dēļ. Cilvēki visai dažādi, dažāda arī viņu attieksme pret darbu. Trūkst saskaņotības un saliedētības, tāpēc daudz konfliktu. Visbeidzot — pašiem zootehniķiem jābūt dziļi ieinteresētiem kolektīvo darba organizācijas formu ieviešanā un nostiprināšanā.

TRŪKST VETERINARO ĀRSTU.

Tā vienā teikumā var formulēt galveno problēmu. Saimniecībā strādā tikai divi veterinārie ārsti. Milzīgajiem darba apjomiem tas ir daudz par maz. Lūk, piemērs: pagājušajā gadā no simts govīm iegūti tikai 80 teļi. Tas ir maz. Izeja — kolhozā vajadzīgs ginekologs.

Rajona agrorūpnieciskās apvienības zootehnikas speciālisti atzinīgi izteicās par to, kā «Nākotnē» risina jautājumu par leikozo govju skaita samazināšanu. Situācija ir ievērojami labāka nekā rajonā vidēji. Tāpēc uzmanība jāveltī pirmpieņu serologiskajai pārbaudei, veidojot pirmpieņu grupas.

Vēl kāds svarīgs darba virziens — teļu krišanas samazināšanā. Un izrādās, ka daudzkas atkarīgs no lopbarības, no grūsno govju ēdināšanas režīma. Fermās, kur izmanto barību, kas gatavota ar konservantiem, teļi daudz biežāk slimo, liela dzīvnieku krišana. «Izcilnieku» fermā, kur lopbarības krājumi ir kvalitatīvi, jaunlopu veselības stāvoklis ir daudz stabilāks.

INZENIERTEHNISKAIS DIENESTS.

Visi speciālisti vienprātīgi atzina, ka saistošais posms starp laukiem un fermām ir mehanizācija. Un «Nākotnē» šajā ziņā nekādas problēmas nerodas. Arī pavasara sējas tehnika tagad jau sagatavota, komisija to pieņēmusi un atzinusi par darbam derīgu. Tiesa, graudu novācamie kombaini vēl gaida savu kārtu, taču visi nepieciešamie agregāti sen nodoti remontā «Lauktehnikā». Kā saka, klibo vienīgi rezerves daļu piegāde traktoriem DT-75. Taču tā nav tikai nākotniešu, bet visa rajona mehanizatoru problēma.

EKONOMISTS IR SVARĪGA PERSONA.

Patiešām, šogad visas saimnieciskās darbības centrā kolhozā būs ekonomiskais dienests. Bezgala svarīgi ir līdz katrai fermai, katram laukkopības posmam darīt zināmas ne tikai ražošanas izmaksas, bet arī darba samaksu. Lai cilvēki zina, lai tic un ir pārliecināti.

Bet vispirms vajadzīga analīze.

Interesanta aina atklājas, kad tiek vērtēti realizācijas ienākumi, aprēķinātas piemaksas. Tieši uz analīzi balstoties, var secināt, ka saimniecība sāk stabili nostāties uz savām kājām. Tiesa, problēmu vēl ir daudz, taču iepriecina viens — «Nākotnes» speciālisti savā darbā saskata perspektīvu.

L. STRODE

● Skola. Ģimene. Sabiedrība.

Izbraukuma sēde

Šī gada 29. februārī Preiļu kooperatīvajā profesionāli tehniskajā vidusskolā notika rajona izpildkomitejas nepilngadīgo lietu komisijas sēde, kurā izskatīja jautājumu «Par likumpārkāpumu profilaksi un cīņu pret žūpību un toksikomāniju. Par PTV administrācijas darbu likumpārkāpumu profilaksē starp audzēkņiem, par darbu ar audzēkņu vecākiem».

Par veikto darbu informēja direktora vietniece audzināšanas darbā L. Skačkova. Viņa pastāstīja, ka skolā noorganizēts un darbojas operatīvais štābs, kurš izskata sociālistiskās sacensības, disciplīnas, mācību rezultātus. Sociālistiskās sacensības uzvarētāji saņem paaugstinātu stipendiju, viņu vecākiem tiek nosūtītas pateicības vēstules. Savukārt to audzēkņu, kuriem ir disciplīnas pārkāpumi, neapmierinošas sekmes, vecākiem tiek nosūtītas brīdinoša rakstura vēstules.

Šinī mācību gadā operatīvais štābs izskatīja astoņu audzēkņu lietas, pieciem noteikts sevišķais režīms. Notikušas divas vecāku kopsapulces. Bieži skolā notiek audzēkņu tikšanās ar juristiem, ārstiem.

70 procentu audzēkņu brīvajā laikā nodarbojas interešu pulciņos, sestdienās tiek organizēts brīvdienas klubs, notiek tematiskie vakari, diskotēkas. Katru ceturtdienu kopmītnēs skan radioavīze. Tiek pastiprināta cīņa pret žūpību un smēķēšanu. Tajā liela loma ir grupu aktīvam. Diemžēl šajā mācību gadā samazinājusies komjaunatnes komitejas aktivitāte, no komjauniešu puses trūkst reālas palīdzības. Sakarā ar to, ka skolai nav sporta būvju, arī fiziskā audzināšana nav pienācīgā līmenī.

Joprojām skolā notiek likumpārkāpumi, gadās pārtikas produktu zādzības. Mācību iestādē ir 230 audzēkņu, no tiem 14 ir tā sauktie grūti audzināmie. Ar viņiem individuālo audzināšanas darbu veic meistari un audzinātāji. Kā jau minēju, komjaunatnes pirmorganizācija pagaidām ir ļoti pasīva. Nepietiekami strādā komjauniešu operatīvā kārtības sargu vienība, lai gan šī darba uzlabošanai ir krietnas rezerves.

Komisijas sēdē noklausījās arī citus atbildīgus kooperatīvās profesionāli tehniskās vidusskolas darbiniekus. Par nepilngadīgo lietu komisijas pārbaužu rezultātiem un priekšlikumiem informēja komisijas locekļi E. Aksjonova, L. Gurgāne, N. Maksimovs, M. Mihailovs.

Nepilngadīgo lietu komisija pieņēma lēmumu, kurā atspoguļots kooperatīvās profesionāli tehniskās vidusskolas veikums likumpārkāpumu profilaksē un norādīti konkrēti priekšlikumi konstatēto trūkumu novēršanai.

Šādas nepilngadīgo lietu komisijas sēdes notiek ne vien mācību iestādēs, bet arī darba kolektīvos, dzīvesvietās — ciemos. Šogad komisija ieplānojusi astoņas izbraukuma sēdes. Katrā sēdē tiek pieņemts noteikts lēmums, norādīts laiks konstatēto trūkumu novēršanai. Nepieciešamības gadījumā sēdes notiek atkārtoti. Tad noklausāmies, kas darīts norādīto trūkumu novēršanā.

N. TERENTJEVA,
rajona izpildkomitejas nepilngadīgo lietu komisijas atbildīgā sekretāre

Stipri dzinumi neizaug uzreiz...

— Trīs ilgus gadus man neizdevās iedvest mežābeles sēklām dzīvību. Sākumā tās izkalta, pēc tam sēklas sagrausa peles, un tikai trešajā gadā no zemes izlīda jauni asniņi. Pavisam trīs tūkstoši dzinumu, — stāsta Josifs Skurjats, kurš drīzumā gatavojas atzīmēt savu simto dzimšanas dienu.

Tikai pēc mūsu sarunas man ienāca prātā, ka Josifa Skurjata dzīve atgādina kādu visiem zināmu filozofisku patiesību: dzinumiem vispirms jāuzdīgst, tikai pēc tam tie var sākt augt un veidoties. Bet — gan dīgšanai, gan augšanai vajadzīga piemērota augsne un laiks.

J. Skurjats lēnām attina atmiņu kamolu.

Krievu-japāņu karā viņš nav piedalījies. Toreiz bijis pārāk jauniņš. Neticis iesaukts arī pirmajā pasaules karā un pilsoņu karā — dēla apgādībā bijuši abi nevarīgie vecāki. Lai piedalītos Lielajā Tēvijas karā, Josifs Skurjats bijis par vecu. Tajā laikā viņam bija jau 52 gadi.

Taču karš nepagāja secen arī Skurjatu mājām Haranžiškās, kas atrodas Vitebskas apgabala Braslavas rajonā. 1944. gada vasarā viņu viensētā ielauzušies vācieši un izdzinuši visu ģimeni uz ielas. Par tēva māju tālāko likteni vēlāk bez vārdiem vēstījis biezs dūmu stabs virs meža. J. Skurjats 57 gadu vecumā sācis krāsmatu vietā celt jaunu māju. Un arī jaunu dzīvi. Būvējis to uz pagātnes pamatiem. Toreiz viņš bijis noskaities uz likteni — par to, ka tas nav devis iespēju mācīties, aizstāvēt Dzimteni, ka vēlu, kaut arī laimīgi, apprecējies. Noskaities Josifs Skurjats, un tādēļ jo alkaināk tiecies nākotnē. It kā cenšoties atgūt nokavēto.

Kad dzimtā ciema teritorijā organizējies kolhozs «Iskra», tajā iestājas arī 62 gadus vecais Josifs Skurjats. Pļauj sienu un labību, plūc linus — viņa zemnieka rokas nebaidās nevienā darba. Gadā sakrājis savā kontā pa septiņi simti izstrādes dienām. Bet personīgajā dārzā savu saimnieku gaidījušas bites un ābeles. 30 stropi un 100 jaunas ābelītes. Biškopība un augļkopība J. Skurjatam bijušas mūža aizraušanās. Pie visām atziņām J. Skurjats nonācis, pārbaudot tās praksē. Dārzkopja un biškopja darba gudrību un noslēpumu izzināšanai veltīti gari gadi.

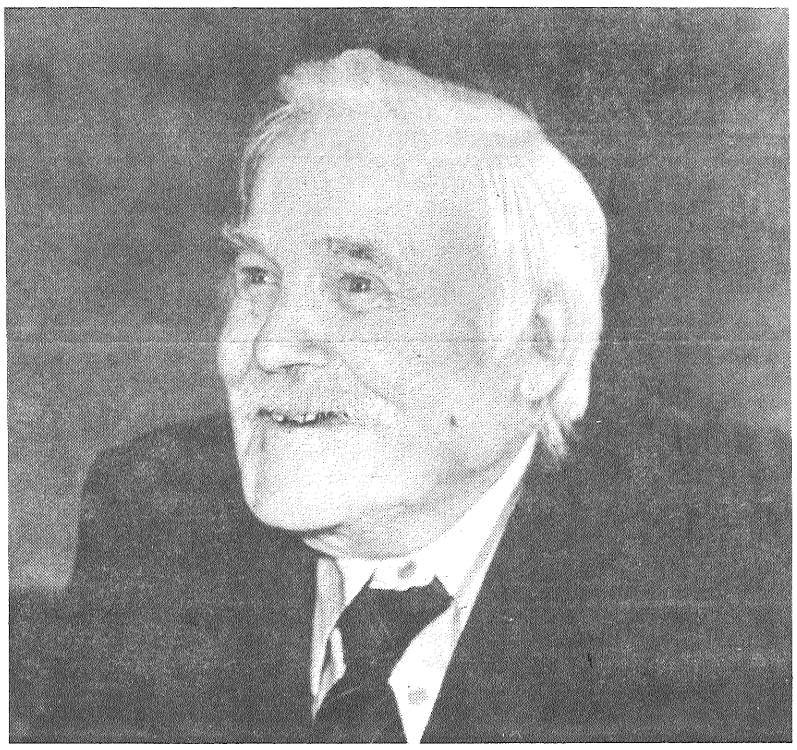

J. Skurjatu var vienīgi apskaust par to jauneklīgo degsmi, ar kādu viņš stāsta par savas dzīves lielāko mīlestību — dārzkopību. Domāju, ka ne tikai iedzimtība (J. Skurjata tēvs nodzīvojis līdz 115 gadiem), bet arī apzināta atturēšanās no kaitīgiem ieradumiem, nerimtīgs darbs un uzturēšanās svaigā gaisā ir viņa ilgdzīvošanas priekšnosacījumi. Tam visam klāt vēl nāk nedziestoša dzīvotgriba, vēlēšanās redzēt, kā šodien pieņemas spēkā viss jaunais. Spēcināt šo jauno, pamatojoties uz tā veselīgajiem aizsākumiem.

— Tagad palaikam slimoju. Tomēr interesi par dzīvi nezaudēju. Pašam nu palikuši tikai bišu stropi. Ābeļdārzu atdevu bērniem. Pašreiz mana vismīļākā nodarbība ir klausīties šo te, — un Josifs Skurjats ar pirkstu galiem viegli uzbungo pa tranzistora gludo apvalku. — Es visādā ziņā atzīstu mūsu pašreizējo dzīvi. Viss norit tieši tā, kā vajag, tāpēc ar interesi sekoju visam notiekošajam. Ja vien būtu veselība. Tagad tā man ir pats galvenais.

A. SOLOVJOVA,
Līvānu pilsētas pensionāru padomes priekšsēdētāja

ATTĒLĀ: Josifs Skurjats.
J. SILICKA foto

MUMS RAKSTA

Lai būtu ērti

Nesen 15. gastronoms Līvānos apkalpoja tikai un vienīgi Lielā Tēvijas kara invalīdus. Tagad uz šejieni iepirkties nāk arī daudzbērnu mātes un sadzīves pakalpojumu kombināta darbinieki. Rindā nu jāstāv daudz ilgāk, un invalīdus tas fiziski ļoti nogurdina. Mēs, protams, saprotam, ka arī daudzbērnu mātēm ir ne mazums rūpju: jāsteidzas uz mājām pie bērniem.

Veikala vadītāja uz mūsu pretenzijām atbildēja, ka tāds esot norādījums. Bet — vai tad problēmu nevarēja atrisināt citādi, ņemot vērā arī mūsu intereses? Turklāt mums ir savi priekšlikumi pilsētas tirdzniecības vadībai. Iesaku sadalīt dažādas grupas pa dažādiem veikaliem. Invalīdus lai apkalpo, piemēram, 15. gastronoms, daudzbērnu ģimenes — cits veikals.

Ir arī otrs variants. Lai mūs apkalpo dažādā laikā. Invalīdus — no pulksten 9 līdz 12, daudzbērnu mātes — no pulksten 12 līdz 15. Un tamlīdzīgi. Vārdu sakot, jautājums jāatrisina tā, lai ērti un izdevīgi būtu visiem pircējiem. Lūdzu padomāt par šiem priekšlikumiem.

V. RUBINS
Līvānos, Rīgas ielā 42 a

● Tiem, kuri apmeklē bibliotēkas

Piedāvājam novitātes

Izdevniecība «Avots» laidusi klajā M. Gorbačova grāmatu **«Pārkārtošanās un jaunā domāšana mūsu valstij un visai pasaulei»**. PSKP ģenerālsekretāra M. Gorbačova grāmata ir pārdomas par pārkārtošanos, par problēmām, kas izvirzījušās valstij, pār pārmaiņu mērogiem, par mūsu laika sarežģītību, atbildību un neatkārtojamību. Tās lielākā daļa veltīta jaunajai politiskajai domāšanai, ārpolitikas filozofijai.

Grāmata izdota vienlaikus Padomju Savienībā un Amerikas Savienotajās Valstīs.

«Latvija un Krievija: vēsturiskie un kultūras sakari» ir grāmata par divu kaimiņtautu likteņu kopību. Saskarsmes sākumi meklējami jau pirms daudziem gadsimtiem, un tos arvien no jauna apliecina arheoloģisko izrakumu materiāli, antropologu un etnogrāfu pētījumi. Abu tautu draudzība stiprinājusies kopējā cīņā pret vācu feodāļiem un citiem iebrucējiem, bet latviešu un krievu proletariāta solidaritāte rūdījusies cīņā pret carismu un kapitālismu triju revolūciju laikā. Grāmatā parādīta V. I. Ļeņina izcilā loma revolucionārās kustības attīstībā Latvijā, apkopots bagāts materiāls par krievu un latviešu tautu draudzību skarbajos Lielā Tēvijas kara gados, liela vieta ierādīta draudzības un solidaritātes nostiprināšanai sociālisma un komunisma celtniecības gaitā.

Grāmatā **«Mēs vērām vārtus»** vēsturnieks V. Šteins stāsta par latviešu sarkano strēlnieku lomu Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas uzvaras izcīnīšanā un tās iekarojumu nosargāšanā. Krājumā ievietoti apraksti par P. Švēdi, K. Pētersonu, R. Eidemani, O. Januškeviču, K. Hercbergu un citiem.

V. Dubures grāmata **«Jauniešu darbs»**, pamatojoties uz spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, iepazīstina ar jauniešu darba aizsardzības tiesisko regulējumu un tā īpatnībām.

Sērijā «Es un mēs» iznākusi G. Bočarova grāmata **«Kā palikt neuzvarētam»**. Darbs veltīts problēmai par cilvēka atbildību Dzimtenes, biedru, sevis priekšā. Grāmatas varoņi ir cilvēki, kuriem augsti pilsoniskā atbildība kļuvusi par uzvedības normu, ko nosaka mūsu tikumiskais dzīves veids.

Izdevniecībā «Avots» tapusī grāmata **«Dodot gaismu, sadegu»** ir par mediķiem, par cilvēkiem, kuri vienmēr ir nomodā par mūsu veselību un dzīvību. Teksta autore — A. Priedīte.

Grāmatā **«Uz nākotnes takas»** tās autors A. Siļins izseko novatorisko ieceru gaitai no to rašanās sākuma līdz tehniskajai īstenošanai. No kurienes rodas un kā tiek izmantotas jaunās idejas, kas veicina tehnikas attīstību? Vai māksla spēj ietekmēt tehnisko progresu? Uz šiem un citiem jautājumiem meklē atbildes.

G. Florova un A. Iljinova grāmatā **«Superlementus meklējot»** pastāstīts, kā pēdējo 40 gadu laikā zinātnieki atklājuši daudzus jaunus D. Mendeļejeva periodiskās sistēmas elementus. Taču, lai aizpildītu periodisko sistēmu, vēl priekšā grūts un tāls pētījumu ceļš. Fiziķi uzskata, ka eksistē supersmagi elementi, kuru dzīves laiks ir tik liels, ka tos iespējam atklāt tikai Visumā.

Sērijā «Tava nākamā profesija» iznākusi K. Timmermana grāmata **«Elektriķi»**. Tajā stāstīts par dažāda izglītības līmeņa (kvalificēta strādnieka, tehniķa, inženiera) elektriķa profesijām. Īsi aplūkota elektroenerģētikas vēsture un tās loma modernajā ražošanā. Norādītas arī mācību iestādes (profesionāli tehniskās vidusskolas, tehnikumi, augstskolas), kurās gatavo speciālistus elektriķus.

A. Morkušas grāmata **«Bet es pats»** ir paredzēta galvenokārt vidējā vecuma bērniem. Tā māca rīkoties ar dažādiem darbarīkiem un instrumentiem, sniedz praktiskus padomus, kā izgatavot samērā vienkāršus, mājā un skolā noderīgus priekšmetus.

Sērijā «Latvijas PSR arhitektūras un mākslas pieminekļi» iznākusi G. Cēberes, D. Rivores un J. Rivora grāmata **«Meža kapu memoriālā skulptūra»**.

Krājumā **«Latviešu lietišķā māksla»** ievietoti raksti, veltīti latviešu dekoratīvi lietišķās mākslas dažādu nozaru attīstības jautājumiem.

Ikgadējā krājumā **«Latviešu mūzika»** (18) sakārtots daudzveidīgas mūzikas teorijas, vēstures, folkloras izpētes un mūzikas dzīves aktuālo norišu aprakstes materiāls. Latviešu mūzika tajā aplūkota arī plašākā internacionālā kontekstā. Autoru lokā uzskatāmāk nekā citos laidienos pārstāvēta muzikologu jaunā paaudze.

Krājums **«Mūzika un idejas»** (autors A. Klotiņš) orientēts uz mūsdienīgu muzikālās jaunrades un tās adresāta problemātiku. Atsevišķas apceres veltītas E. Dārziņam, bijušajam rīdziniekam R. Vāgneram, sen aizmirstam Rīgas komponistam J. G. Mitelam (viņš bija J. S. Baha skolnieks), kā arī slavenajiem Eiropas mākslas ideologiem B. Brehtam un Ž. Kokto.

Rakstu krājumā **«Latviešu valodas kultūras jautājumi»** (23. laidiens) pastāstīts par A. Kronvalda valodnieka darbību, par G. F. Stendera «Bilžu ābeci» un J. Velmes rakstiem «Mājas Viesī» par valodas jautājumiem. Ir krievu un lietuviešu valodnieku informācija par velkumu valodas kultūras darbā. A. Līce apkopojusi Latvijas PSR Rakstnieku savienības kongresa dalībnieku izteikumus par valodas problēmām.

Sērijā «Sargāt savu tēvu zemi» iznākusi P. Vilcāna grāmata **«Kara ceļu putekļos»** — par Padomju Savienības Varoni Mihailu Orlovu. Viņš bija pirmais no latviešu gvardiem, kas šo augsto Dzimtenes apbalvojumu izpelnījās par mūsu republikas atbrīvošanas cīņām. Varoņa īsajai, taču smagu pārbaudījumu un nesalaužamas vīrišķības pilnajai dzīvei veltīta šī grāmata, ko sarakstījis M. Orlova novadnieks žurnālists Pēteris Vilcāns.

J. Sudrabkalns **«Vēstules: 1957 — 1962»** — tās ir autobiogrāfiskas un vienlaikus atspoguļo un vērtē visdažādākos notikumus pasaulē, literatūrā un mākslā.

Iznākusi E. Lukjanska grāmata **«Ne jau katru dienu»**, kurā apkopoti divi garstāsti un viens romāns.

M. Misiņas dzejoļu krājums **«Viss, kas nekad vairs»** izlasāms vienā elpas vilcienā — ar lasītāja līdzpārdzīvojumu no pirmās līdz pēdējai lappusei.

Atzīmējot V. Rūjas 60 gadu jubileju, iznākusi grāmata **«Mēnesstars: gadskārtu grāmata»**, kurā ievietoti labākie dzejoļi un balādes no iepriekšējiem krājumiem. Pārstāvēta arī proza — leģendas, pasakas, eseja.

J. Ziemeļnieka izlasē **«Lai mīlestības nepietrūktu»** iekļauti dzejoļi no četriem J. Ziemeļnieka neilgās dzīves laikā izdotiem krājumiem. Jāpiebilst, ka daudzi J. Ziemeļnieka dzejoļi ir folklorizējušies, tos dzied tauta, autora vārdu nemaz nezinot.

Amerikāņu rakstnieka Džeka Londona **«Izlase»** (1. sējums) ietver romānus «Mārtiņš Īdens», «Dzelzs papēdis», stāstus «Baltais Ilknis», «Baltais klusums», «Dzīvotgriba» u. c.

I. BATARAGA,
Preiļu rajona centrālās bibliotēkas vecākā bibliogrāfe

● Fiziskā kultūra un sports

Uz starta — deputāti

Arvien plašāku vērienu gūst fizkultūra un sports. Šoreiz uz savu pirmo rajona spartakiādi pulcējās deputāti. Zīmīgi, ka sacensības sakrita ar ziemas Olimpiskajām spēlēm. Arī deputātu sacensību princips bija tāds pats — iekļūt komandā un piedalīties. No katra ciema vai pilsētas startēja 3 vīrieši un 2 sievietes. Nolikuma prasība: lai komandā būtu arī rajona padomes deputāts.

Atklāšanas parādē nostājās 16 ciemu un abu pilsētu komandas. Neieradās Rožkalnu, Rožupes un Turku ciemu pārstāvji. Ja komandas sastāvā izpildkomitejas priekšsēdētājs, klāt nāca 5 prēmijas punkti. Diemžēl Aglonas, Galēnu, Jersikas, Saunas ciemu un Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomju izpildkomitejas šīs priekšrocības neizmantoja. Savukārt pieci soda punkti bija tām komandām, kur nestartēja rajona padomes deputāts. Šādu mīnusu saņēma Aizkalnes, Rušonas un Silajāņu ciemi.

Sacensības risinājās piecos sporta veidos un kombinētajā stafetē. Atsevišķos sacensību veidos vīrieši un sievietes startēja vienkopus, kas mazināja iespējas cīnīties līdzvērtīgi. Turpmāk šī nolikuma kļūda jāizlabo.

Basketbola soda metieni bija sieviešu pārziņā. Tomēr uzvarēja vienīgais šo sacensību dalībnieks vīrietis — Viktors Nikolajevs, kurš ir rajona padomes deputāts no Līvānu pilsētas.

Šaušanas sacensībās prioritāte piederēja vīriešiem, jo piedalījās tikai divas sievietes. Uzvarēja Aivars Briedis (Pelēču ciems).

16 kilogramu svaru bumbas celšanā nepārspēts bija Leonards Spūlis (Rudzētu ciems). Viņš svaru bumbu pacēla 76 reizes. Dambretē uzvarēja sporta meistars no Līvāniem Alfons Jēkabsons. Par spēcīgiem dambretistiem sevi pieteica Pēteris Vaivods no Aglonas ciema un rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs Jānis Vucēns (kā rajona padomes deputāts startēja par Upenieku ciema izpildkomiteju).

Trīs kilometru slēpojumā nepārspēts palika Valērijs Griņevičs (Līvānu pilsēta). Slēpojot kopā ar vīriešiem, sievietēm, protams, bija gandrīz neiespējami ierindoties uzvarētājos. Un tomēr itin atzīstamu rezultātu uzrādīja aizkalniete Irēna Meņšikova.

I. Sadovņikovs (Riebiņi),

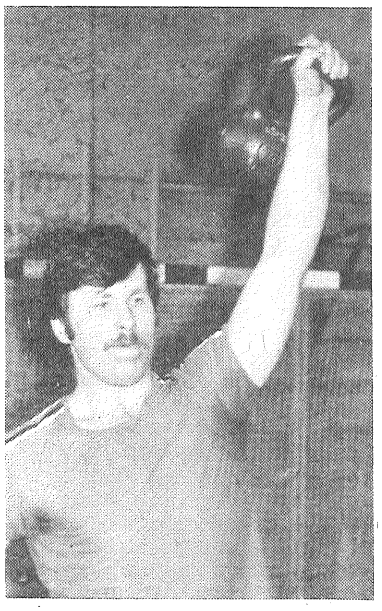

V. Balodis (Stabulnieki).

Daudz laba garastāvokļa mīnūšu dalībniekiem un līdzjutējiem sagādāja kombinētā stafete. Situācijas mainījās pēc katras neprecizitātes. Vadībā izvirzījās gan viena, gan cita komanda. Dalībniekiem vajadzēja būt precīziem pie basketbola groziem (bumbu iemest grozā ar boksa cimdiem rokā), braukt uz skrituļdēļa, vadīt hokeja bumbiņu, pildbumbu. Labāko laiku uzrādīja Līvānu pilsētas komanda, atstājot otrajā vietā Rudzētu un trešajā — Vārkavas ciema komandas.

Komandu vērtējumā, ieskaitot četrus sporta veidus, jaukto stafeti un prēmijas vai soda punktus, ceļojošos kausus un diplomus ieguva Rudzētu ciema (I vieta), Stabulnieku ciema (II vieta) un Līvānu pilsētas (III vieta) deputāti.

Atsevišķo sporta veidu individuālie uzvarētāji saņēma diplomus un piemiņas balvas. Piemiņas veltes saņēma arī aktīvākie tiesneši — A. Skutele, A. Ivbule, V. Skrimble, A. Rikovs, V. Skrimblis, J. Cikulajevs.

Sacensībās piedalījās un ciemu sportisko gožu aizstāvēja daudzi vadošie darbinieki: rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas darbinieki J. Vucēns, M. Mihailovs, J. Desainis, rajona galvenais arhitekts V. Nikolajevs, partijas rajona komitejas nodaļas vadītāja V. Naglinska.

Organizatoru un dalībnieku domas nedalījās — jāsatiekas nākamajā spartakiādē. Organizatori solā uzlabot un pilnveidot nolikumu. Bet ciemu un pilsētu izpildkomitejas, cerams, veiks lielāku organizatorisko un treniņu darbu sporta propagandas uzlabošanā. Šoreiz bija arī kurjozi gadījumi. Dažs slēpotājs inventāru meklēja pie tiesnešiem, cits šāvējs atkal netrāpīja ne tuvu mērķim.

Jau par tradīciju ir kļuvušas vadošo darbinieku spartakiādes, skolotāju sacensības un citi mūsu pasākumi. Vai nebūtu laiks enerģiskāk iekustēties komjaunatnes rajona komitejai un, piemēram, par godu vasaras Olimpiskajām spēlēm organizēt sava aktīva sacensības? Palika iespaids, ka tieši komjaunatnes pirmorganizāciju sekretāru līdzdalība, piemēram, vadošo darbinieku spartakiādē, bija vispieticīgākā.

P. SKUTELIS,
sacensību galvenais tiesnesis

J. SILICKA foto

● Sludinājumi

TV VILŅA

17. marts. 8.00 — «Labrīt!». 8.20 — Koncertfilma. 9.30 — Vissavienības partijas XIX konferenci sagaidot. 10.00 — TV skolēniem. No kultūras vēstures. 10.35 — Cilvēks. Sabiedrība. Likums. 11.10 — Mākslas filmas «Uzbrukums GOELRO» 2. sērija. 12.25 — Ziņas. 18.00 — Ziņas. 18.15 — Sociālisma zemēs. Dokumentālas filmas. 19.20 — Aktrises A. Janušauskaites radošā darba vakars. 20.00 — Panorāma. 20.30 — Dienas ziņas (kr. val.). 20.35 — Labu nakti, mazuļi! 21.00 — «Laiks». 21.40 — Pārkārtošanās starmetis. 21.50 — Mākslinieciski publicistisks raidījums. 22.50 — Ziņas.

18. marts. 8.00 — «Labrīt!». 8.20 Aiņas no klasiskajiem baletiem. 9.30 — Ātrie, veiklie, drošie. 10.15 — Jautri. Noslēpumaini. Interesanti. 10.50 — Mākslas filmas «Uzbrukums GOELRO» 3. sērija. 12.05 — Ziņas. 17.55 — Ziņas. 18.10 — Pa ideoloģisko diversiju pēdām. Dokumentālās filmas. 19.00 — Teātris. 20.00 — Panorāma. 20.30 — Dienas ziņas (kr. val.). 20.35 — Labu nakti, mazuļi! 21.00 — «Laiks». 21.40 — Pārkārtošanās starmetis. 21.50 — Viktorīna jauniešiem. 23.30 — Ziņas. 23.40 — Mākslas filmas «Sofija Kovalevska» 3. sērija.

19. marts. 9.00 — Ziņas. 9.15 Rīta vingrošana. 9.30 — Multiplikācijas filmas. 10.00 — TV skolēniem. Mācieties runāt angliski. 10.30 — Civilā aizsardzība. 11.00 — Spēlē pūtēju orkestri. 11.25 — TV skolēniem. No kultūras vēstures. 12.00 — Nedēļas panorāma (kr. val.). 12.30 — Dzied bērnu koris. 13.15 — Lelļu teātra izrāde. 14.10 — Ārzemju estrāde. 14.40 — Multiplikācijas filmas. 15.00 — Lauksaimniecības darbinieku TV konkurss. 16.00 — Tautas mūzikas koncerts. 17.00 — Futbols. PSRS čempionāts. «Žalgiris» (Viļņa) — «Dinamo» (Maskava). 18.45 — Mūzikas pasaulē. 19.00 — Mūzikas redaktora stunda. 20.00 — Panorāma. 20.30 — Dienas ziņas (kr. val.). 20.35 — Labu nakti, mazuļi! 21.00 — «Laiks». 21.40 — Pārkārtošanās starmetis. 21.50 — Mākslas filma «Trīs uz šosejas». 23.05 — Ziņas. 23.15 — Mākslas filma «Lodēm svelpjot».

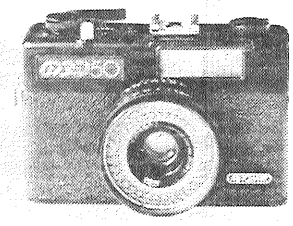

«FED» — gadu desmitiem pārbaudīta marka, kvalitātes un precizitātes etalons!

«FED—50» — LIELISKA FOTOKAMERA AMATIERIEM UN PROFESIONĀĻIEM.

Strādā automātiskā un rokas režīmā.
Cena 90 rbļ.

HARKOVAS RAŽOŠANAS APVIENĪBA «FED»
LATVIJAS REKLĀMAS AĢENTŪRA

L. Paegles Valsts Valmieras drāmas teātra viesizrādes 18. martā plkst. 19.00 Līvānu kultūras namā, 20. martā plkst. 19.00 Preiļu kultūras namā:

«KUR DZEGUZE LIGZDU VIJ...».

Bērniem līdz 16 gadiem un cilvēkiem ar vājiem nerviem izrādi skatīties nav ieteicams.

● Viesizrāde

Varonis pret paša gribu

Izrādes literārais varonis veidots pēc Kena Kesija romāna «Lidojums pāri dzeguzes ligzdai» motīviem, un tā autors ir amerikāņu dramaturgs Deils Vosermens, kas latviešu skatītājiem pazīstams kā vairāku mūziklu libretists («Cilvēks no Lamančas», «Vestsaidas stāsts» u. c.).

Lugas darbība risinās kādā ASV psihiatriskajā slimnīcā, kas būtībā ir simbols — sabiedrība miniatūrā, sabiedrība, kurā cilvēki tiek pārvērsti par «akmeņi un metālu», par lellēm, viņiem tiek atņemtas dzīvas būtnes īpašības, laupīts saprāts. Lielākā daļa cilvēku šajā minisabiedrībā atrodas pēc brīvas gribas, jo dažādu iemeslu dēļ bēguši no ārpasaules. Vienīgi virsaitis Brondens un galvenais varonis Makmērfijs — jauns, dzīvespriecīgs strādnieks — šeit ievietoti piespiedu kārtā. Makmērfija draudzīgais un atklātais raksturs uzreiz nonāk konfliktā ar slimnīcas pretdabisko kārtību, kurā valda dzelžainā medmāsa Rečida.

Lugas sižets uzbūvēts spraigs. Spēku samēri nepārtraukti mainās. Cīņa risinās uz dzīvību un nāvi. Notiek neticamas, cilvēka prātam neaptveramas lietas. Taču no preses materiāliem mēs zinām, ka rietumu īstenībā tā notiek. Kulmināciju luga sasniedz dzīru skatā, kad slimnīcā izdodas iekļūt abām Makmērfija draudzenēm — vieglas uzvedības sievietēm Sandrai un Kendijai. Izrādes izskaņa ir traģiska. Tā mobilizē. Liek domāt, daudz ko pārvērtēt.

Lugu iestudējusi režisore M. Ķimele.

Ar iestudējumu «Kur dzeguze ligzdu vij» Valmieras teātris viesosies 18. martā Līvānos, 20. martā — Preiļos.

A. SKUDRA,
galvenā režisora palīdze literārajos jautājumos

Redaktors V. PETROVS

Vairs ciemos neatnākt
pa dzimtās zemes takām,
jo vārti dzīvībai ir aizvērušies
ciet.
(J. Rūsiņš)

Izsakām dziļu līdzjūtību Līvijai Zadinānei sakarā ar TĒVA nāvi.

Līvānu eksperimentālās bioķīmiskās rūpnīcas kolektīvs

Cik daudz prieka, cik daudz bēdu
Glabā tēva mūža stāsts.
(V. Rūja)

Sērojam kopā ar Birutu Mūrnieci, no TĒVA atvadoties.

Silajāņu feldšeru punkta un aptiekas darbinieki

Rokas, kas mīlēja darbu, gurušās,
Sirds, kas vēlēja labu, atdusas.
(Z. Purvs)

Izsakām vissirsnīgāko līdzjūtību Silvijai Šņepstei, VECMĀMIŅU smiltājā izvadot.

Pelēču ciema Tautas deputātu padomes darbinieki

Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava
mūža stāsts.
(J. Rūsiņš)

Skumju brīdī esam kopā ar piederīgajiem, EMILIJU KUDIŅU smiltājā izvadot.

K. Marksa kolhoza arodkomiteja

Tā kā dārzniekam pār ceļu līkst
Augļu pilni visi rudens rīti,
Sodien aizejot tev pēdās krīt
Gadi, soļu steigas pierakstīti.
(D. Ilva)

Izsakām dziļu līdzjūtību Ritai Zvirbulei un Marijai Pudniecei, no TĒVA uz mūžu atvadoties.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija un arodkomiteja

Ir sāpes, ko nespējam dalīt
uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt
spētu,
Nostājas blakus tev draugi un
klusē,
Kaut vai tā lai tev palīdzētu.
(A. Skujiņa)

Izsakām līdzjūtību Helēnai Kivleniecei, uz mūžu no MĀMIŅAS atvadoties.

Darba biedri

Neskumstiet, kad projām gāju
Savā mūža vakarā,
Izvēlējos citu māju
Baltā smilšu kalniņā.
(T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību JOHANNAS KOZULES piederīgajiem, izvadot viņu smiltājā.

Kolhoza «Vārkava» valde

Likās, ka tu dzīvot spētu
Vēl trīs mūžus, māmulīt,
Ka tu aiziet nevarētu tur,
Kur tikai klusums mīt.
(M. Ķempe)

Izsakām līdzjūtību Jāzepam Repšam sakarā ar MĀTES nāvi.

Ārpusresoru apsardzes nodaļas kolektīvs

Vairs tikšanās gaišuma nebūs,
Ir atdots un paņemts viss.
(Ā. Elksne)

Izsakām līdzjūtību piederīgajiem, ANTOŅINU ZEILI smiltājā izvadot.

K. Marksa kolhoza arodkomiteja

Preiļu siera rūpnīcas administrācija un sabiedriskās organizācijas izsaka dziļu līdzjūtību Jānim Kļaviņam sakarā ar MĀTES nāvi.

Laikraksts «Leņina Karogs» iznāk otrdienās, ceturtdienās, sestdienās latviešu un krievu val.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке. г. Прейли, Латв. ССР. Издательство «Звайгзне», г. Рига, ул. М. Горького, 105.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.
TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 22154, sekretariāts — 21769, agrorūpnieciskā kompleksa, kultūras un sporta nodaļas — 21759, partijas dzīves, skolu un vēstuļu nodaļas — 21996, vietējo padomju darba, rūpniecības un celtniecības nodaļas — 21985, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Tir. 14 292 eks. (latv. val. 10 150 eks., krievu val. 4 142 eks.).
1. nos. Iespiedloksne. Ofsetiespiedums.
Laikraksts iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400, Daugavpilī, Vaļkas ielā 1.
Indekss 68169.
Pas. 488.